

ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

Problems and Guidelines for the Academic Administration of the opportunity expansion schools under Lopburi Primary Educational Service Area Office 2

พลอยไพลิน โลหะเวช¹, สายทิพย์ ยะฟู², ธีรพจน์ แบนเนียน³

Ploypailin Lohawech¹, Saythit Yafu², Teerapod Naebnean³

Corresponding Author E-mail: Ploypailin.lohawech@gmail.com

Received: 2024-05-01; Revised: 2024-05-27; Accepted: 2024-12-27

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหา 2) หาแนวทาง และ 3) ประเมินแนวทาง การบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา การดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาปัญหา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 25 คน และครู จำนวน 215 คน รวมทั้งสิ้น 240 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม คุณภาพ ของเครื่องมือมีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.99 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน 2) หาแนวทาง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม 3) การประเมินแนว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม คุณภาพของเครื่องมือมีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า

1) ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.97, S.D. = 0.56) ด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ ด้านการวัดผล ประเมินผลและ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และ ด้านที่มีปัญหาค้างต่ำที่สุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า ได้แนวทางการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จาก 8 ด้าน รวมทั้งหมด 72 แนวทาง 3) ผลการประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 มีผลการประเมิน โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.03)

คำสำคัญ: แนวทางการบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

¹ นักศึกษาปริญญาโทบริหารการศึกษาศาสตร, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Master Degree of Educational Administration, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The purpose of this research is to 1) study the problem, 2) investigate guidelines, and 3) evaluate the administration of educational opportunity Expansion School. The research process consists of 3 steps as follows: Firstly, the investigation of academic administration problems involved a sample of 240 participants, including 25 administrators and 215 teachers. The research tool was questionnaire which a problem questionnaire of the academic administration of educational opportunities expansion school. The quality of the instrument has a content validity of 1.00 for all items and a reliability of 0.99. The data were analyzed using basic statistical methods such as mean and standard deviation. Secondly, the development of academic administration strategies was conducted through focus group discussions. Lastly, these strategies were evaluated using a questionnaire with high content validity 1.00. The data were analyzed using mean and standard deviation. The research results were found as follows;

1) Problems in academic administration: The overall level of problems in administration in schools expanding educational opportunities, under the jurisdiction of the Lopburi Primary Educational Service Area Office 2, was high (mean = 3.97, S.D. = 0.56). The highest level of problems was found in the area of assessment, evaluation, and credit transfer. This was followed by problems in curriculum development. The area with the lowest was educational supervision, which was still at a high level. 2) Academic administration guidelines: The study identified 72 guidelines across eight areas for the academic administration of schools expanding educational opportunities. 3) Evaluation of academic administration guidelines: The overall effectiveness of developed guidelines was evaluated to be at the highest level (mean = 4.60, S.D. = 0.03) in addressing the identified problems and improving academic administration.

Keywords: Academic administration Guidelines, the opportunity expansion schools

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 เป็นแผนพัฒนาประเทศในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ได้กล่าวถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทยในภาพรวมมีแนวโน้มที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากผลของการยกระดับสุขภาพ การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา และระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้นตามดัชนีการพัฒนามนุษย์ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ สะท้อนว่าคนไทยทุกช่วงวัย มีความรู้ ความสามารถ โดยรวมเพิ่มขึ้น แต่กลับพบว่ามีความรู้ด้านการอ่านหรือการศึกษาหาความรู้ลดลง และมีจำนวนเยาวชน ที่ไม่ได้เรียนและไม่ทำงานใด ๆ เพิ่มขึ้น ทำให้ศักยภาพของเยาวชนกลุ่มนี้ไม่ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์ และไม่ได้รับการพัฒนา ซึ่งประเด็นด้านการพัฒนาทุนทรัพยากรมนุษย์เชิงคุณภาพเป็นความท้าทายที่สำคัญของไทยมาโดยตลอดจากระบบและคุณภาพการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ จากรายงานขององค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาที่ทำการทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียน อายุ 15 ปี ทั่วโลก ในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่าน พบว่านักเรียนไทยร้อยละ 59.5 อยู่ในกลุ่ม ที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน และมีนักเรียนไทยเพียงร้อยละ 0.18 ที่ทำคะแนนได้ในระดับสูงกว่าค่ามาตรฐาน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2565: 11) กระทรวงศึกษาธิการได้มุ่งมั่นดำเนินการภารกิจหลักตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อนทุกแผนย่อยในประเด็น 12 การพัฒนาการเรียนรู้ และแผนย่อยที่ 3 ในประเด็น 11 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ. 2564: 1)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการครูให้มีคุณภาพและโอกาสทางการศึกษา ทำให้เกิดช่องว่างทางการเรียนรู้ การเข้าถึงการศึกษายังคงมีความเหลื่อมล้ำในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทและกลุ่มคนที่มีรายได้น้อย ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทักษะของนักเรียนเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2. 2566: 39)

ปัจจุบันโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 มีคุณภาพ การศึกษาและระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากนักเรียนบางส่วนไม่มีนิสัยรักการอ่านและขาดทักษะ การทำงาน ไม่เห็นความสำคัญของการสอบ เนื่องจากผลสอบไม่ส่งผลต่อการเลื่อนชั้นและมีนักเรียนที่เป็นสัญชาติอื่นใช้ ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองทำให้เป็นข้อจำกัดในการสื่อสารและการเรียนรู้ นอกจากนี้จากสภาพแวดล้อมและปัญหาสังคมที่ ชับซ้อนส่งผลต่อการเรียนรู้ได้ตามปกติและกระแสสื่อต่าง ๆ ผ่านเครือข่ายออนไลน์อย่างรวดเร็วและหลากหลายทำให้นักเรียน ไม่สามารถแยกแยะได้ นำไปสู่การสร้างพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2. 2566: 25-26) ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่เท่าที่ควร นักเรียนไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็ม ศักยภาพโดยดูได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนการประเมินผลการทดสอบแห่งชาติชั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมีมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 พบว่า คะแนนเฉลี่ยทุกรายวิชามีคะแนนต่ำกว่า เกณฑ์ ระดับประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2. 2566: 18-19)

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้สนใจศึกษาเกี่ยวกับปัญหาแนวทางและประเมินแนวทางการ บริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 2 เพื่อผลการวิจัยใน ครั้งนี้สามารถนำไปเป็นสู่การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลพบุรีเขต 2 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2
2. เพื่อหาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2
3. เพื่อการประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ มีหน่วยงานทางการศึกษา นักวิชาการ และนักการศึกษาได้กำหนดขอบข่ายการ บริหารงานวิชาการที่ต่าง ๆ กัน ดังนี้

เกษร ศรีพิทักษ์เที่ยงแท้ (2561: 34) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการประกอบด้วยงาน ดังนี้

- 1) การสร้างรูปแบบหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) การสร้างระบบการจัดการเรียนรู้
- 3) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาผ่านการวิจัยในสถานศึกษา
- 4) การกำกับดูแลการศึกษา
- 5) การประเมิน การวัดผล และการเผยแพร่ผลการเรียนรู้
- 6) การสร้างมาตรฐานภายในด้านการศึกษาและการประกันคุณภาพ

สารินทร์ เอี่ยมครอง (2561: 30) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วยงานที่สำคัญ ดังนี้

- 1) การจัดการหลักสูตร
- 2) การจัดการการศึกษา
- 3) การวัดและประเมินผล
- 4) การกำกับดูแลการศึกษา
- 5) การวิจัยเพื่อความก้าวหน้าด้านคุณภาพการศึกษา
- 6) นวัตกรรม เทคโนโลยี และการพัฒนาสื่อการศึกษา
- 7) การจัดตั้งระบบภายในด้านการประกันคุณภาพในสถานศึกษา

จิราวรรณ รินทรา (2561: 39) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วยงานที่สำคัญ ดังนี้

- 1) ด้านการออกแบบและการจัดการหลักสูตร
- 2) ด้านการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้
- 3) ด้านการประเมินและวิเคราะห์ผลการศึกษา
- 4) ด้านการค้นคว้าเพื่อยกระดับการศึกษา
- 5) ด้านการสร้างสรรค์สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน
- 6) ด้านการติดตามและประเมินการศึกษา
- 7) ด้านการพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษา

ณัฐยานันท์ จะนต (2561: 40) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วยงานที่สำคัญ ดังนี้

- 1) การปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 2) การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
- 3) การตรวจสอบและประเมินผลการศึกษา
- 4) การวิจัยเพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษา
- 5) การติดตามและประเมินผลการศึกษา
- 6) การพัฒนามาตรฐานคุณภาพทางการศึกษา

ปิยะนารถ ไชยวุฒิ (2562: 12) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วยงานที่สำคัญ ดังนี้

- 1) การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาในสถานศึกษา
- 2) การประเมินผลและการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3) การศึกษาเชิงวิจัยในห้องเรียน
- 4) การบริหารจัดการกระบวนการเรียนรู้
- 5) การตรวจสอบและให้คำแนะนำทางการศึกษา

แววดา ชุ่มอ้อม (2562: 43) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วยงานที่สำคัญ ดังนี้

- 1) การปรับเปลี่ยนโครงสร้างหลักสูตรในโรงเรียน
- 2) การเสริมสร้างวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ
- 3) การตรวจสอบและประเมินผลการศึกษา
- 4) การค้นคว้าเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 5) การสร้างและปรับปรุงแหล่งความรู้
- 6) การติดตามและประเมินผลการศึกษา
- 7) การพัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 8) การพัฒนาสื่อการสอนและเทคโนโลยีในโรงเรียน

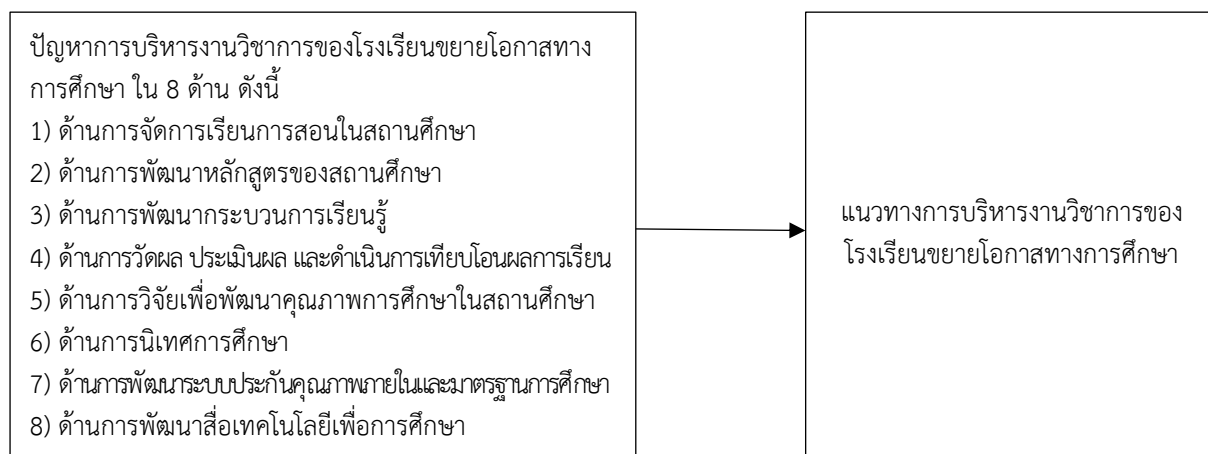
ขอบข่ายงานวิชาการมีจุดมุ่งหมายร่วมกันพัฒนา สร้างประสิทธิภาพผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพและ
ความสามารถเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยสังเคราะห์ค่าความถี่ระดับ 10 ขึ้นไป จากขอบข่ายงานวิชาการที่ได้ศึกษา
และให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ได้จำนวน 8 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 4) ด้านการวัดผลและประเมินผล
- 5) ด้านการวิจัยในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา
- 6) ด้านการนิเทศการศึกษา
- 7) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
- 8) ด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหา หาแนวทางและประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยได้สังเคราะห์ วิเคราะห์และสืบค้นข้อมูล ค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องจากตำรา งานวิจัย จึงได้นำเสนอกรอบแนวคิดการวิจัยแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 40 คน และ ครู จำนวน 600 คน รวมทั้งหมด 640 คน จากโรงเรียนขยายทางการศึกษา จำนวน 40 โรงเรียน ภายในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครู โดยได้กำหนด ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซี่, และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด. 2560: 43) ได้กลุ่มตัวอย่าง ทั้งสิ้นจำนวน 240 คน คือ ผู้บริหารจำนวน 25 คน และ ครู จำนวน 215 คน โดยวิธีการเทียบสัดส่วน จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเรื่อง ปัญหาการบริหารงาน ฯ ขยายโอกาสทางการศึกษา

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดครอบคลุมเนื้อหาขอบเขตการวิจัยการบริหารงานวิชาการทั้ง 8 ด้าน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งพบว่ามีความสอดคล้องกับ 1.00 ทุกข้อ

3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) ในกลุ่มผู้บริหารและคุณครู ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และตรวจสอบหาความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa - Coefficient) ของ Cronbach (สหายทิพย์ ยะฟู. 2560: 174-175) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.99

4. เก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 240 คน ในระหว่างวันที่ 8-29 ตุลาคม พ.ศ. 2564 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ตอบกลับคืน นำมาจัดระเบียบข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อสรุป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย
 - 1.1 หาค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC
 - 1.2 หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ด้วยวิธี Cronbach
2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 2.1 ค่าความถี่ (f)
 - 2.2 ค่าร้อยละ (%)
 - 2.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
 - 2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

เลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลจากผู้รับผิดชอบงานการบริหารงานวิชาการ หัวหน้าเจ้าหน้าที่งานวิชาการและผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติหน้าที่หรือทำงานที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ที่มีลักษณะเป็นรูปแบบการตรวจสอบหาความเหมาะสมของแบบร่างแนวทางในการบริหารจัดการของงานวิชาการโรงเรียนที่เป็นรูปแบบการขยายโอกาสทางการศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 8 ด้าน

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. นำปัญหาสูงสุด 3 อันดับแรกของแต่ละด้าน มาจัดทำเป็นแบบร่างแนวทาง
2. ผู้วิจัยมีการติดต่อประสานผู้เชี่ยวชาญด้านตนเองนำจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อขอเชิญผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมประชุมการสนทนากลุ่ม ในวันศุกร์ที่ 2 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567 ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

เลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านงานวิชาการที่ต้องการให้ประเมินแนวทางจากประสบการณ์การในการบริหารสถานศึกษา ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไปและเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เรื่อง การประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งเป็นการประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านเป็นประโยชน์

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดครอบคลุมเนื้อหาขอบเขตการวิจัยการประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำนวน 4 ด้าน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5
2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งพบว่ามีย่อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 10 ท่าน ตรวจสอบความสมบูรณ์และนำมาจัดระเบียบข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย
 - 1.1 หาค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC
2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 2.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
 - 2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 แสดงดัง ตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

ที่	ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1	ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.92	0.58	มาก	4
2	ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.08	0.58	มาก	2
3	ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.91	0.58	มาก	5
4	ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.17	0.54	มาก	1
5	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	3.89	0.62	มาก	7
6	ด้านการนิเทศการศึกษา	3.87	0.56	มาก	8

ตารางที่ 1 ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

ที่	ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
7	ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	3.91	0.61	มาก	6
8	ด้านการพัฒนา สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.07	0.66	มาก	3
	รวมเฉลี่ย	3.97	0.56	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.97, S.D. = 0.56) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.17, S.D. = 0.54) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.08, S.D. = 0.58) ด้านการพัฒนา สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.07, S.D. = 0.66) ตามลำดับ และด้านที่มีปัญหาค่ำที่สุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.87, S.D. = 0.56)

2. แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 สรุปได้แต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมการฝึกอบรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อปรับปรุงคุณภาพการสอนโดยเน้นไปที่ผู้เรียน ครูควรใช้แผนการสอนที่มีกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีปฏิบัติ (การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ) และการเลือกสื่อทรัพยากรการเรียนรู้ที่เป็นนวัตกรรมทางเทคโนโลยีจะต้องมีความเหมาะสมและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และผู้จัดการควรกำกับดูแล ติดตาม และช่วยให้ครูสามารถบันทึกหลังจากแผนการสอนแต่ละแผนการสอนได้ ดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนโดยสรุปผลและวิเคราะห์สิ่งที่ค้นพบ ผู้บริหารควรสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้กับครูที่เป็นเจ้าของห้องเรียน ห้องสมุดและห้องปฏิบัติการหลายแห่งเพียบพร้อมไปด้วยอุปกรณ์และสื่อการสอนที่ทันสมัย

2.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาครูในการจัดทำหลักสูตร เช่น ประชุมเชิงปฏิบัติการหรือการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจในการกำหนดขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดขอบข่ายภาระหน้าที่ กำหนดปฏิทินการดำเนินงานและวางแผน ร่วมกับภาคีเครือข่ายของสถานศึกษาในการสำรวจความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน ผู้การนำมาวิเคราะห์เป็นหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักให้กับครูมีการนำรายงานผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาในปีการศึกษาเดิม มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาในปีถัดไป

2.3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเอง เช่น ประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ให้มีความหลากหลาย โดยเชื่อมโยงเนื้อหาสาระและสอดแทรกคุณธรรมในกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และส่งเสริมให้ครูผู้สอนนำปัญหาหรือนวัตกรรมมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จนเกิดการสะท้อนคิดในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC และผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น

2.4 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

ผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำกับและติดตาม การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ส่งเสริมให้มีกระบวนการพัฒนาเครื่องมือให้ได้มาตรฐานส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามคู่มือและปฏิทิน

การดำเนินงานและส่งเสริมให้ครูมีการวัดผลและประเมินผลการศึกษาที่ตรงกับสภาพจริงและโดยใช้เครื่องมือหลากหลายที่สอดคล้องตามมาตรฐาน และผู้บริหารควรส่งเสริมให้สถานศึกษามีฐานข้อมูลในระบบสารสนเทศเพื่อการสืบค้นและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

2.5 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

ผู้บริหารควรให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการแก้ไขปัญหาคุณภาพการศึกษาผ่านการวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาตนเองของคณาจารย์ เช่น จัดเวิร์คช็อปการวิจัยในห้องเรียน และสนับสนุนให้คณาจารย์สร้างเครือข่ายเพื่อทำวิจัยร่วมกันในห้องเรียน ผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำกับดูแล ประเมิน และพัฒนากำหนดเวลาการทำวิจัยในห้องเรียนครู ครูจะได้รับคู่มือการวิจัยในชั้นเรียนและทีมสนับสนุนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้คำแนะนำในการทำวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูเผยแพร่ผลงานวิจัย สะท้อน และสนับสนุนให้ครูได้รับแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในการจัดการเรียนรู้ (Best Practices) จากการเรียนรู้จากการวิจัยในห้องเรียน

2.6 ด้านการนิเทศการศึกษา

ผู้บริหารสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้อง โดยที่ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดแนวทางการนิเทศการศึกษา และส่งเสริมให้ครูมีการจับคู่นิเทศแบบ Coaching เป็นวิธีการสร้างแรงจูงใจระหว่างครูด้วยตนเอง ผู้บริหารควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ที่เป็นที่ยอมรับในทางวิชาการและได้รับการนิเทศ เพื่อติดตามการจัดการเรียนการสอนโดยมี ผู้บริหารร่วมสังเกตและเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ รวมทั้งการสะท้อนคิดโดยมีการเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศปรึกษาหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบกัลยาณมิตร

2.7 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

ผู้บริหารส่งเสริมให้มีผู้ทรงคุณวุฒิมีส่วนร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการให้กับครู ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจากหน่วยงานต้นสังกัดอย่างน้อย 1 คน และเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการกำหนดค่าเป้าหมายของสถานศึกษา ผู้บริหารส่งเสริมให้นำผลการดำเนินงานจากปีการศึกษาที่ผ่านมาเพื่อวิเคราะห์และกำหนดแนวทางและพัฒนายกระดับคุณภาพผู้เรียนในปีการศึกษาถัดไป

2.8 ด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ผู้บริหารสร้างความตระหนักในการพัฒนาตนเอง เช่น เข้ารับการอบรมหรือศึกษาเรียนรู้จากหน่วยงานหรือองค์กรที่ได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยส่งเสริมให้ครูนำความรู้ที่ได้มาสร้างและผลิตสื่อการเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ผลงาน ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายและร่วมกันวางแผนการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยและจัดหาสื่อที่เหมาะสม

3. ผลการประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.03) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีผลการประเมินความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์สูงสุด คือ ด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.80, S.D. = 0.09) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.71, S.D. = 0.10) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.70, S.D. = 0.10) ตามลำดับ และด้านที่มีผลการประเมินความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์ต่ำที่สุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.10)

อภิปรายผล

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจจะมีการบริหารงานขาดการกำกับและติดตามอย่างเป็นระบบ ขณะเดียวกันครูบางคนไม่พัฒนาตนเองและไม่มีความตระหนักในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย อีกทั้งยังไม่มี การสนับสนุนให้ครูนำปัญหาหรือนวัตกรรมในการพัฒนาการเรียนรู้นำใช้ในการแก้ไขปัญหาและสะท้อนความคิดผ่านชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ส่งผลให้ยังไม่มีแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศในการจัดการเรียนรู้ (Best Practices) สำหรับครูและ

โรงเรียน ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่าปัญหาทั้งหมดอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะในด้านการวัดผลและการประเมินผล รวมถึงการเทียบโอนผลการเรียนที่มีความขัดแย้งในระดับมาก นอกจากนี้ ผู้บริหารยังขาดการพัฒนาและการจัดอบรมสำหรับครู ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาการจัดการสถานศึกษา โดยไม่มีการกำหนดแนวทางชัดเจนในการสร้างเครื่องมือวัดผล ทำให้เกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติและไม่สามารถวัดผลได้อย่างแม่นยำ ส่วนใหญ่ใช้เพียงการทำข้อสอบเป็นหลัก โดยไม่พิจารณาสภาพจริงและเครื่องมือที่หลากหลายให้เหมาะสมกับนักเรียน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภวรรณ สุธัฒมา (2563: 107) ที่กล่าวว่าปัญหาด้านการวัดผลและการประเมินผลยังคงอยู่ในระดับสูง ซึ่งอาจเกิดจากการขาดการส่งเสริมให้ครูมีความรู้และทักษะในการประเมินผล รวมถึงการขาดเครื่องมือวัดผลที่หลากหลายและการบูรณาการเทคโนโลยีในการวัดผลอย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีแนวทางที่สำคัญ คือ ผู้บริหารควรมีการสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมอบรมพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่เทคนิค / วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสม ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาตามธรรมชาติและให้เต็มศักยภาพ โดยเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน เน้นการลงมือปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องผลงานวิจัยของ สุริยนต์ กล้วยานี (2566) พบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์ และลงมือทำ หัวใจสำคัญของ Active Learning จำเป็นต้องมี 4 องค์ประกอบ แล้วจึงสะท้อนความคิดในสิ่งที่ทำเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ สามารถทำให้ผู้เรียนรักษาผลการเรียนรู้ได้อยู่คงทน และเก็บเป็นระบบความจำในระยะยาว

2.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีแนวทางที่สำคัญ คือ ผู้บริหารควรมีการจัดประชุม ร่วมกับภาคส่วนอื่น ๆ เพื่อสำรวจสภาพความต้องการ บริบทของผู้ปกครอง ชุมชน และมีการนำรายงานผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาในปีการศึกษาเดิม มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาในปีถัดไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การสร้างความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรจะนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้จริงและต้องกับความต้องการของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องผลงานวิจัยของ อภิเชษฐ์ บุญพยอม (2560: 120-121) พบว่า การศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น แต่งตั้งคณะกรรมการจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องฝ่ายต่าง ๆ เพื่อประชุมคณะกรรมการเพื่อหาแนวทางในการกำกับ ติดตาม การตรวจสอบ การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ให้สอดคล้องกับท้องถิ่น จากนั้นนั้นผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรและวางแผนจัดทำหลักสูตร

2.3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีแนวทางที่สำคัญ คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนนำปัญหาหรือกรณีศึกษา มาช่วยเผยแพร่แบ่งปันความรู้ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสะท้อนคิด ซึ่งสอดคล้องผลงานวิจัยของ พระครูสังฆรักษ์สิงห์ชัย จิตฺตมโม, และพระครูศรีสุธรรมนิวิฐ (2565: 87) พบว่า การพัฒนาสถานศึกษาให้มีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ได้นั้น ปัจจัยที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่จะขาดไม่ได้ก็คือ จะต้องมีการประชุมทางวิชาชีพ

2.4 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีแนวทางที่สำคัญ คือ ผู้บริหารควรจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อดูแลและติดตามกระบวนการวัดผลและการประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวัดผลและการประเมินผล ซึ่งอาจเกิดจากการที่ผู้บริหารไม่สามารถกำกับและติดตามได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการดำเนินการในการเปรียบเทียบผลการเรียน ขณะเดียวกัน ครูหลายคนยังขาดความรู้และทักษะในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้สำหรับวัดและประเมินผลการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ แววดา ชุ่มอ้อม (2562: 101) พบว่า สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูมีการใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ โดยต้องเลือกเครื่องมือที่เหมาะสมกับบริบทและความเป็นจริงของการเรียนการสอน เครื่องมือเหล่านี้ควรมีรูปแบบที่แตกต่างกัน รวมถึงกระบวนการปฏิบัติจริงและผลงานที่เกิดขึ้นในห้องเรียน เพื่อให้การประเมินมีความต่อเนื่องและน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการแจ้งผลการประเมินแก่นักเรียนในทุกครั้ง เพื่อให้พวกเขาได้รับข้อมูลที่จำเป็นใน

การพัฒนาตนเองและสามารถปรับปรุงวิธีการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างระบบการประเมินที่ชัดเจนและโปร่งใส จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และเห็นคุณค่าในความก้าวหน้าของตนเองอย่างแท้จริง

2.5 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มีแนวทางที่สำคัญ คือ ผู้บริหารสร้างความตระหนักให้แก่ครูกับการแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษาด้วยจัดทำการศึกษาปัญหา โดยทำวิจัยในชั้นเรียน สนับสนุนการพัฒนาตนเอง มีการกำหนดปฏิทินดำเนินการวิจัยอย่างชัดเจน โดยจัดหาคู่มือวิจัยในชั้นเรียนของผู้สอนและจัดตั้งทีมสนับสนุนให้ปรึกษาในวิจัยชั้นเรียน เนื่องจากผู้สอนขาดทักษะการจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน ไม่มีการบันทึกหลังแผนการจัดการเรียนรู้ ทำให้ไม่สามารถนำผลการจัดการเรียนการสอนมาสรุปและวิเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การทำวิจัยในชั้นเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องผลงานวิจัยของ วรชานามบุตร (2564: 137) กล่าวว่า แนวทางด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มีดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความรู้ความเข้าใจต่อการการวิจัยทางการศึกษาแล้วขยายผลต่อบุคลากรในสถานศึกษา 2) ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน 3) ผู้บริหารกำหนดให้ครูและบุคลากรได้นำการวิจัยมาเป็นส่วนในการพิจารณาผลงาน 4) ผู้บริหารสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการวิจัยทางการศึกษา 5) ผู้ที่มีอำนาจในการกำหนดกฎหมาย สร้างแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรเข้ารับการศึกษาค้นคว้าในระดับที่สูงขึ้น

2.6 ด้านการนิเทศการศึกษา มีแนวทางที่สำคัญ คือ ผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ที่เป็นที่ยอมรับในทางวิชาการและผู้รับการนิเทศ ควรจัดทำแนวทางการนิเทศการศึกษาให้ชัดเจน และผู้บริหารควรร่วมสังเกตและเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อสร้างขวัญกำลังใจและให้คำแนะนำในการช่วยเหลืออย่างกัลยาณมิตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารไม่มีปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน ไม่มีการนิเทศการศึกษาที่แบบเป็นระบบและต่อเนื่องขาดการสร้างความเข้าใจและความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศไม่ใช่เครื่องมือจับผิด แต่เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผลการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องผลงานวิจัยของ ศุภวรรณ สุธัมมา (2563: 124) พบว่า สถานศึกษาควรประชุมวางแผน การจัดทำแผนการนิเทศการศึกษา โดยให้ชุมชน และผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำเครื่องมือและปฏิทินการนิเทศการศึกษาและดำเนินการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ในรูปแบบที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง และควรส่งเสริมให้ครูนิเทศกำกับติดตามการจัดการเรียนรู้แบบกัลยาณมิตร

2.7 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีแนวทางที่สำคัญ คือ ผู้บริหารจัดประชุมโดยเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมามีส่วนร่วมเพื่อช่วยในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจากหน่วยงานต้นสังกัดอย่างน้อย 1 คน และร่วมกันกำหนดค่าเป้าหมายและแนวทางในยกระดับคุณภาพผู้เรียนในปีการศึกษาถัดไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญมาติดตามและตรวจสอบขั้นตอนการดำเนินงาน ไม่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องผลงานวิจัยของ นิภา มหาโชติ, สาโรจน์ เผ่าวงศ์กุล, และนิพนธ์ วรรณเวช (2566: 137) สถานศึกษาควรแต่งตั้งและมอบหมายผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน จัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบทุกครั้ง

2.8 ด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีแนวทางที่สำคัญ คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองจากหน่วยงานหรือองค์กรที่ได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยส่งเสริมให้ครูนำความรู้ที่ได้จากการอบรม มาสร้างและผลิตสื่อการเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ผลงาน โดยผู้บริหารควรมีการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้เหมาะสมและเพียงพอกับความต้องการครูและนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารขาดการส่งเสริมให้ครูนำความรู้ที่ได้จากการอบรม มาสร้างและผลิตสื่อการเรียนรู้ สถานศึกษามีสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีมีอยู่อย่างจำกัดและสื่อและเทคโนโลยีที่มีอยู่ไม่สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องผลงานวิจัยของ ศุภวรรณ สุธัมมา (2564: 109-110) พบว่า สถานศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการสัมมนาเพื่อผลิตพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สนับสนุนให้ครูผลิตสื่อ หรือเลือกใช้สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ชุมชน และมีความทันสมัย ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สนับสนุนให้ครูสร้างสรรค์และเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อินเทอร์เน็ต โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สื่อออนไลน์ สถานศึกษาจัดหา Internet ความเร็วสูง

3. ผลการศึกษาประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 พบว่า ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรชาติ นามบุตร, ศุภธนฤช ยอดสละ, และทรงเดช สอนใจ (2565) ที่ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ โดยประเมินใน 8 ด้าน พบว่ามีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ในระดับสูงที่สุดเช่นเดียวกัน การศึกษาเหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพและความสำเร็จของแนวทางการบริหารที่นำไปใช้ในโรงเรียนและสามารถสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ดีขึ้นได้อย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีการสนับสนุนให้ครูมีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการจัดการเรียนรู้ (Best Practices)

1.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนควรมีการจัดประชุมวางแผน ร่วมกันเพื่อสำรวจสภาพความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

1.3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนนำปัญหาหรือนวัตกรรม มาร่วมเผยแพร่แบ่งปันความรู้ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC

1.4 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ผู้บริหารจะแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับดูแล ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และปฏิบัติการต่างๆ อำนวยความสะดวกในกระบวนการพัฒนาเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน สถานบันการศึกษาต้องกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวัด การประเมินผลที่ชัดเจน

1.5 ด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควรส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวางรูปแบบทางการบริหารงานวิชาการ เพื่อจะได้ค้นคว้าวิจัยที่เป็นรูปแบบที่จะนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาต่อไป

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งจะ เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ 2565. สืบค้นเมื่อ 18

สิงหาคม 2566, จาก <https://www.moe.go.th/360policy-and-focus-moe-2023>

เกษร ศรีพิทักษ์เที่ยงแท้. (2561). แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดชัยนาท สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

จิราวรรณ รินทร. (2561). แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรสถานศึกษาในอำเภอสามง่าม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพิจิตร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ณัฐธยาน์ จนนต. (2561). แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

นิภา มหาโชติ, สาโรจน์ เผ่าวงศ์กุล, และนิพนธ์ วรรณเวช. (2566) แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2. วารสารการบริหารการศึกษา และภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 11(42): 133-143.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- ปิยะนาถ ไชยวุฒิ. (2562). การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. พระครูสังฆรักษ์สิงห์ชัย จิตธมโม, และพระครูศรีสุธรรมนิวิฐ. (2565). PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่การบริหารสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์.
- วรชาติ นามบุตร. (2564). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารและการพัฒนาการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- วรชาติ นามบุตร, ศุภณภุช ยอดสละ, และทรงเดช สอนใจ. (2565). แนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์. 7(2): 1291-1295.
- แววดา ชุ่มอิม. (2562). แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ศุภวรรณ สุจันมา. (2563). แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- _____. (2564). แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2. วารสารวิจัยวิชาการ. 7(2): 153-166.
- สายทิพย์ ยะฟู. (2560). การวิจัยทางการศึกษา. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สารินทร์ เอี่ยมครอง. (2561). แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2. (2566). รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2566. ลพบุรี: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2. (2566). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570). ลพบุรี: ผู้แต่ง.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570). ราชกิจจานุเบกษา. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2566, จาก https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2565/E/258/T_0001.PDF
- สุริยนต์ กัลยานี. (2566). การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2566, จาก <https://www.chan1.net/book/2824>
- อภิเชษฐ์ บุญพยอม. (2560). แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัย ราชภัฏนครสวรรค์.